

33. Satamahallinto

Satamalautakunta ja sen toiminta

Lautakunnan kokoonpano. Satamalautakuntaan kuuluivat v. 1963 kontra-amiraali Svante Sundman puheenjohtajana, toimist.hoit. Urho Ilmanen varapuheenjohtajana sekä jäsenenä: joht. Rote Hellström, työnjoht. Niilo Haakanen, järjestösiht. Olavi Laine, luottamusmies Unto Laine, dipl.ins. Esko Poltto, varat. Tarmo Sivula ja rak.mest. Jaakko Tiilikainen.

Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli teollisuustoimen joht. Hjalmar Krogius.

Lautakunnan kokoukset. Lautakunta kokoontui kertomusvuonna 24 kertaa. Pöytäkirjain pykäläluku oli 742, kanslian diaariin merkittyjen asiain luku 1 424 ja lähetettyjen kirjeiden luku 650; pöytäkirjanotteita annettiin 1 248. Satamajohtajan päätösluettelon pykäläluku oli 56 ja otteita annettiin 202.

Julkaisutoiminta. Kertomusvuoden aikana julkaistiin englanninkielinen vuosikertomus ja satamakäsikirja.

Vuokra-asioita ym. Savustekalat Oy:n anomus pitempään vuokraoikeuteen oikeuttavasta rakennussuunnitelmasta hyväksyttiin ja yhtiön vuokraoikeutta Verkosaaren varastoalueeseen n:o 14/a pidennettiin 31.12.1979 saakka (16.1. 33 §).

Vaasan Höyrymylly Oy:lle vuokrattiin Munkkisaaren korttelista n:o Tt 177 14 767 m²:n suuruinen alue vuokrakaudeksi 1.10.1963—30.9.1985, vuosivuokra 2.65 mk/m², indeksi lokakuu 1951 = 100 (25.11. 663 §).

Rakennusten ja varastotilojen vuokraukset. Leipurien Tukku Oy:lle Katajanokan vanhasta varastorakennus 3:sta vuokratun 680 m²:n suuruisen varastotilan vuokrasuhde merkittiin päättyneeksi 31.1. Vapautuva tila päätettiin vuokrata 1.2. alkaen Vaasan Höyrymylly Oy:lle, irtisanomisaika 6 kk, kuukausivuokra 1.50 mk/m² (16.1. 36 §).

Kommandiittiyhtiö Letralle Katajanokan vanhasta varastorakennus 2:sta vuokratun 70 m²:n suuruisen varastotilan vuokrasuhde merkittiin päättyneeksi 31.12.1962 ja vapautuva tila vuokrattiin Merikiito Oy:lle 1.1.1963 alkaen, irtisanomisaika 6 kk, kuukausivuokra 1.50 mk/m² (28.1. 61 §).

Telko Oy:lle Länsisataman varastorakennuksesta C vuokrattujen varastotilojen 1—2 vuokrasuhde merkittiin päättyväksi 31.3.1964 (11.11. 631 §).

Laiturihuoltotoiminnasta aiheutuneet korvaukset. Laiturihuollon vastuulla olleista, puuttumaan jääneistä tai vahingoittuneista tavaroista suoritettiin tavaranomistajille korvauksia 42 tapauksessa yhteensä 21 472.10 mk.

Hyväksytyt piirustukset. Lautakunta hyväksyi puolestaan kertomusvuoden aikana seuraavat rakennuspiirustukset: Helsingin Kala Oy:n Verkkoosaaren tontille n:o 11 rakennettavien varastorakennusten (16.1. 32 §); Länsisataman muutamien varastorakennusten pääpiirustukset (28.1. 70 §, 10.6. 364 §); Vaasan Höyrymylly Oy:n Munkkisaaren korttelissa n:o 177 sijaitsevan myllyn lisärakennus- ja muutospiirustukset (25.2. 127 §); Mercantile Oy:n Ruoholahden varastoalueella sijaitsevan varastosuojan muutospiirustukset (18.3. 184 §); John Nurminen Oy:n Munkkisaaren korttelin Tv 242 alueelle rakennettavien varastorakennusten (29.4. 265 §); Rautakonttori Oy:lle vuokratun Katajanokan varastoalueella n:o VI sijaitsevan rakennuksen muutospiirustukset (29.4. 266 §); Helsingin Romuliikkeen konttori-, varasto- ja työntekijäin huoltotilojen (2.9. 495 §); Volvo-Auto Oy:n Munkkisaaren kortteliin n:o 240 suunnitellun varastorakennuksen (2.9. 496 §); Osuustukkukaupan Länsisataman hiilivarastoalueelle n:o 761 rakennettavan puisen konttori- ja miehistöparakin (14.10. 569 §); Wärtsilä-yhtymä Oy:n Hietalahden vuokra-alueelle M suunnitellun lisärakennuksen (25.11. 664 §).

Satamarakennusosaston laatima Sörnäisten sataman yleissuunnitelma päätettiin hyväksyä (11.2. 101 §).

Taksojen ja maksujen muutokset ja korotukset. Alusten köysien laituriin kiinnittämisestä ja irrottamisesta sekä satamaluotsauksesta kannettavat maksut, jotka satamapalveluskuntaan kuuluvilla on oikeus kantaa näistä suorittamistaan sivutehtävistä, päätettiin korottaa 1.4. lukien (18.3. 180 §).

Koneellisten tavaransiirtolaitteiden käyttötaksa sekä laiturihuoltotaksa korotettiin 16.4. lukien (1.4. 218 §, 17.4. 240 §).

Sisäasiainministeriö vahvisti 18.4. kaupunginvaltuuston 14.11.1962 hyväksymän uuden satamamaksutaksan tulevaksi voimaan 1.5.

Yleisen talletusvaraston työmaksut korotettiin 16.5. lukien (13.5. 320 §).

Varastoimisalueiden paikanvuokrataksan C kohtaa päätettiin muuttaa 7.10. alkaen (2.9. 500 §).

Autovaakojen käytöstä kannettavia punnitusmaksuja korotettiin 1.12. lukien (25.11. 659 §).

Esityksiä tehtiin kaupunginhallitukselle mm. seuraavista asioista, jotka koskivat: tontin vuokraamista Munkkisaaresta John Nurminen Oy:lle (28.1. 63 §); Länsisataman L- ja R- varastorakennuksen pääpiirustuksia (28.1. 70 §, 25.2. 130 §); Sörnäisten sataman yleissuunnitelmaa (11.2. 101 §); ansiomerkkien myöntämistä satamalaitoksen viranhaltijoille (25.2. 124 §); Vaasan Höyrymylly Oy:n alueen laajentamista (10.6. 367 §); Herttoniemen öljysataman pintaveden öljynerotuskaivoa (10.6. 374 §); Katajanokan varastorakennus n:o 3:n rakentamista (25.6. 398 §); vapaavaraston perustamiseen ja pitämiseen tarvittavan oikeuden hakemista (25.6. 399 §); öljynpurkauslaiturin rakentamista Laajasaloon (25.6. 424 §); Katajanokan varastorakennus n:o 3:n rakentamistöiden urakkasopimusten solmimista (5.8. 446 §); Herttoniemen satama-alueen rajoja (2.9. 493 §); eräiden insinöörin virkojen täyttämättä jättämistä

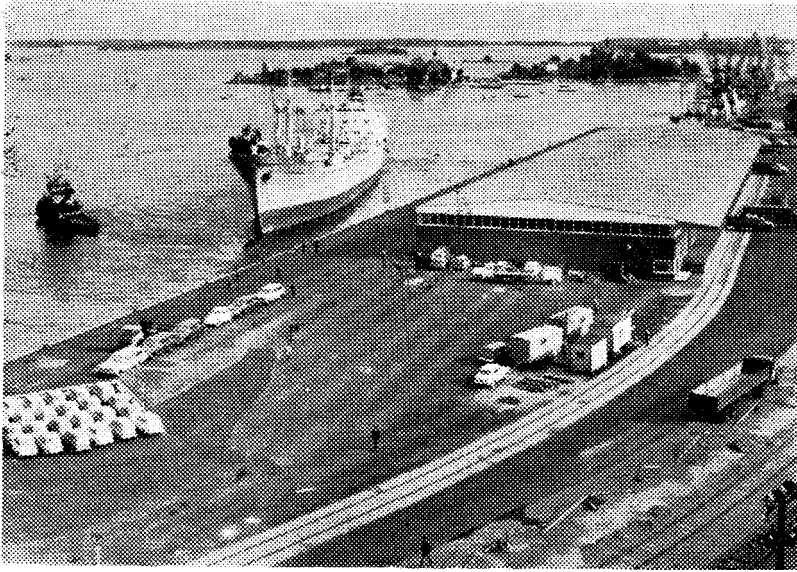
(16.9. 510 §); Länsisataman talletusvaraston luonnospiirustusten hyväksymistä (30.9. 542 §); Suomen Satamaliiton kiertokirjettä eräiden vientimaksujen alentamisesta (30.9. 546 §); Ford Oy:n Munkkisaaren vuokra-alueiden rakentamisvelvollisuutta ja lisäalueiden varaamista (28.10. 599 §); Hakaniemen sillan hoitoa (9.12. 698 §) sekä sataman alueiden erottamista yleisestä tieliikenteestä poikkeavaksi alueeksi (9.12. 703 §).

Lausuntoja. Kaupunginhallitukselle annettiin mm. seuraavat lausunnot asioista, jotka koskivat: Lauttasaaren sillan liikennettä (16.1. 31 §, 17.4. 236 §); Pohjoisrannan ja Korkeasaaren välille asennettavaa väylärailosiltaa (16.1. 39 §, 28.1. 65 §); alueen varaamista vesilaitokselle Pohjois-Herttoniemestä (28.1. 66 §); osallistumista kansainväliseen meren näyttelyyn Navigare 63 (28.1. 69 §); Stevedoring Oy:n valitusta satamalautakunnan vuokrauspäätöksestä (28.1. 79 §); Laajasalon öljyvaraston väestönsuojaa (11.2. 96 §); Lauttasaaren sillan uusimiskomitean mietintöä (11.2. 98 §); Malmin entisen hautausmaaraiteen kunnostamista teollisuusraiteeksi (11.2. 100 §); vapaavarasto komitean mietintöä (18.3. 181 §); maanalaisen öljysäiliön sijoittamista katumaalle (18.3. 183 §); Hämeentien siltaa ja siihen liittyvien teiden järjestelyjä (18.3. 185 §, 17.4. 237 §); Salmisaaren Veneveistämö Oy:n omistamien rakennusten myyntitarjousta (1.4. 208 §); merenkulkumerkin asettamista Harakan eteläpuolelle (17.4. 235 §); Suomen Meripelastusseuran avustusanomusta (17.4. 242 §); troolarisatamatoimikunnan mietintöä (29.4.262 §); satamavalaistuskomitean mietintöä (29.4. 263 §); satamaradan siirtämistä Mannerheimintien ja Marian sairaalan välillä (29.4. 268 §); satamakapteenin ja apulaissatamakapteenin virkapukuja (13.5. 316 §); Lauttasaaren telakkatontilla sijaitsevien rakennusten ostamista (13.5. 324 §); raiteenpitojärjestelmän tarkistuskomitean mietintöä sekä raiteenpitomaksuja (13.5. 325 §); Suomen Luterilaisen Evankeliumiyhdistyksen anomusta liikennevenepaikasta (13.5.329 §); Korkeasaaren moottoriveneliikenteen harjoittamista (13.5. 331 §); Helsingin kaupungin ja rautatiehallituksen välillä tehtävää sopimusta satamaradan rakentamisesta (31.5. 343 §); Länsisataman R- varastorakennuksen piirustusten hyväksymistä (31.5. 344 §); satamalautakunnan ja satamalaitoksen johtosääntöjen tarkistamista (25.6. 394 §); tulliselvityksajan lyhentämistä (25.6. 403 §); Insinööriunionin Helsingin kaupungin insinööriapulaa koskevaa kirjettä (5.8. 445 §); Kyläsaaren puhdistamon alueen täyttämistä (5.8. 447 §); hinaaja-alus H 1:n korjausta (5.8. 449 §); vuositilintarkastajien kertomusta v:lta 1962 (5.8. 452 §); Hernesaaren rantaan rakennettavaa vesijohtoa (19.8. 467 §); nosturinhoitajaoppilaille asetettavia vaatimuksia sekä nosturinhoitajien nimittämisjärjestystä (2.9. 487 §); tie- ja vesirakennushallituksen lausuntoa Lauttasaaren sillan uusimiskomitean mietinnöstä (2.9. 490 §); öljyltaan rakentamista Haakoninlahteen Laajasalossa (16.9. 515 §); rahtilinjaliikenteen kiinteitä purkauspaikkoja (16.9. 516 §); Aerosun Oy:n anomusta väliaikaisen laiturin rakentamisesta Laajasaloon (30.9. 541 §); Kruununhaan ja Korkeasaaren välistä talviliikennettä (30.9. 544 §); kaupunginvaltuutettujen Mäkinen-Ollinen ym. aloitetta Merisataman satamaradan järjestelystä (14.10. 560 §); Merisataman tasoylikäytäviä (14.10. 561 §); Kaivopuiston rautatietunnelin aitaamista (14.10. 563 §); vapaavaraston perustamista (14.10. 565 §); Herttoniemen öljylaiturin valaistusta (14.10. 566 §); Rakennusinsinööriurakoitsijat-nimisen yhdistyksen esitystä (28.10. 595 §); liiketalotontin vuokraamista Ruoholahdesta (28.10. 598 §); tuulaakin palauttamista Öljynpuristamo Oy:lle (28.10. 603 §); Luodon saaren

laiturin hallinnon siirtämistä (11.11. 626 §); sataman huoltorakennuksia (25.11. 660 §); pysäköimisen kieltämistä Pihlajasaaren laiturin läheisyydessä Merisatamassa (9.12. 699 §); Kipparivuoren länsipuolelle rakennettavaa venesatamaa koskevaa SPR:n anomusta (9.12. 700 §); palavien nesteiden varastoimissääntöä tarkistamaan asetetun komitean mietintöä (20.12. 719 §) sekä Helsinkiin suuntautuvaa autolauttaliikennettä (20.12. 722 §).

Kiinteistölautakunnalle annettiin lausunto, joka koski tukimuurin rakentamista Lastenkodinkadun päähän (11.11. 635 §).

Palkkalautakunnalle annettiin lausunnot, jotka koskivat ylimääräisen leskieläkkeen ja kasvatusavun myöntämistä satamavalvoja Uno Janssonin leskelle (16.1. 23 §) ja vaakamestarien palkkauksen tarkistamista (2.9. 483 §).

Satamalaitos

Satamalaitoksen ja sen osastojen päälliköt. Satamalaitosta johti satamajoht. Kristian Eiro ja osastopäällikköinä toimivat kansliaosastolla siht. Sampsa Järvelä, kassaja tiliosastolla satamakamr. Paavo Jäntti, satamakonttorissa satamakapt. Georg Häggström, varastoimis- ja laiturihuolto-osastolla varastoinistojen joht. Tauno Teräs sekä satamarakennusosastolla satamarak.pääll. Veli Rahikainen.

Henkilökunta

Sairauslomat. Viranhaltijoille ja työsuhteessa oleville virkasäännön mukaisia sairauslomaetuja nauttiville myönnettiin kertomusvuoden kuluessa sairauslomia 387 tapauksessa. Sairauspäivien lukumäärä oli 6 237, joista 5 203 päivää täysin palkkaeduin, 1 001 päivää 2/3 palkkaeduin, 18 päivää 1/2 palkkaeduin sekä 15 päivää palkatta.

Henkilökunnan lukumäärä. Satamalaitoksen palveluksessa oli 31.12. henkilökuntaa seuraavasti: virkasuhteessa olevia 597, työsuhteessa kuukausipalkkaisia 180 ja tuntipalkkaisia 500. Henkilökunta jakaantui satamalaitoksen eri osastoille seuraavasti:

Kevätkiirettä Matkustajalaiturin varastorakennus n:o 4:ssä

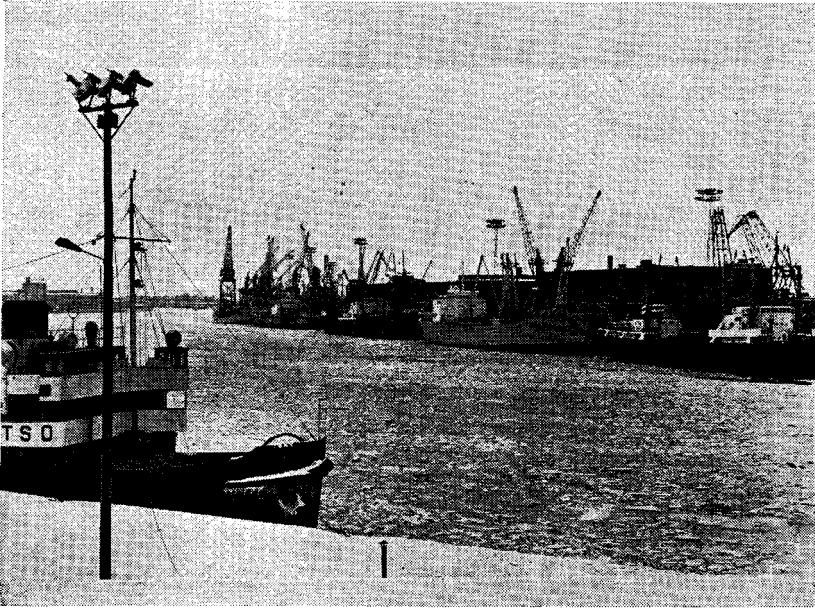
	Virka- suhteessa	Työsuhteessa	
		Kuukausi- palkkaisia	Tunti- palkkaisia
Kansliaosasto ¹⁾	8	1	—
Kassa- ja tiliosasto	42	6	—
Satamakonttori	36	18	—
Varastoimis- ja laiturihuolto-osasto	460	90	8
Satamarakennusosasto	51	65	492
Yhteensä	597	180	500

Henkilökunnasta oli miespuolisia 1 154 ja naispuolisia 123.

Varastorakennukset, laituripituus ym.

Eteläsataman varastorakennusten lattia-ala oli kertomusvuoden päättyessä 87 075 m² ja Länsisataman varastorakennusten 41 780 m². Katajanokan varastorakennus K III:n perustustöiden valmistuessa päätettiin (25.6. 398 §) antaa rakennuksen pääurakka Laatubetoni Oy:lle, jonka kanssa tehtiin urakkasopimus 20.8. Länsisataman L-varastosuojan perustustyöt jatkuivat. Länsisatamaan rakennettavaksi suunnitellun kevytrakenteisen varastosuojan piirustukset uusittiin vapaavarastotarkoituksiin soveltuviksi. Vapaavaraston perustamisesta Mittaajankadun varrella sijaitsevalle n. 17 000 m²:n suuruiselle alueelle tehtiin esitys (25.6. 399 §, 14.10. 565 §). Esso Oy:n vuokraoikeuden päätyttyä siirtyivät kaupungin omistukseen yhtiön vuokra-alueella Sörnäisten satamassa sijaitsevat neljä rakennusta, lattia-

¹⁾ Satamajohtaja mukaan luettuna.

Jätkäsaaren laituri

alaltaan yhteensä 5 220 m². Rakennukset vuokrattiin Osuustukkukaupalle (5.8. 451 §).

Kaupungin omistamien, vähintään 2 m:n syvyisten varsinaisten meriliikennelaiturien pituus oli kertomusvuoden päättyessä 6 563 m, johon ei sisälly saaristoliikennelaitureita eikä rakennustarvikkeiden yms. purkamiseen tarkoitettuja laitureita, vaikka niiden syvyys olisi yli 2 m. Sompasaaren 9.5 m:n syvyinen ja 135 m:n pituinen laituri valmistui kesäkuussa sikäli, että sitä voitiin käyttää liikenteeseen. Laiturin viimeistelytyöt ovat kuitenkin kesken.

Vesialueita täytettiin satamarakennusosaston valvonnassa yhteensä 77 310 m², josta sataman varsinaisen maa-alueen lisäys oli 43 340 m².

Kertomusvuoden päättyessä oli satamalaitoksella 80 laiturinosturia, 12 autonosturia, 56 haarukkatrukkiä, joista kolme hankittiin kertomusvuonna sekä 4 vaununsiirtotraktoria. Kone Oy toimitti lautakunnan 13.6.1962 tekemän päätöksen mukaisesti tilatut neljä 5 tonnin kappaletavaranosturia Jätkäsaaren laiturille elo-lokuun aikana. Yksi autonosturi, yksi haarukkatrukki ja kolme traktoria myytiin.

Satamaliikenne

Kertomusvuoden aikana jatkui liikenne läpi talven siitä huolimatta, että talvi oli poikkeuksellisen ankara. Tammikuun 1 p:nä oli jään paksuus satamissa jo 20—23 cm. Jäänmurtaajat olivat lakossa 25.1.—16.2. välisenä aikana, mutta liikenne pystyttiin kuitenkin hoitamaan tyydyttävästi. Vaikeiden jääesteiden takia suljettiin Harmajan väylä 2.2. ja liikenne ohjattiin Porkkalan kautta. Harmajan väylä avattiin liikenteelle vasta 27.4. Tullimiesten ym. valtion viran- ja toimenhaltijain työnsei-

sauksen takia pysähtyivät alusten purkaus- ja lastaustyöt 1.3. Kuitenkin voitiin purkaa hedelmä- ja viljalasteja. Työt aloitettiin miltei täydessä laajuudessa 22.3., työnsauksen päättyessä 28.3.

Satamaan saapui kertomusvuoden aikana 7 440 (ed. v. 7 729) alusta, joiden nettovetomäärä oli 3 785 574 (3 923 756) rekisteritonnia, ja sieltä lähti 7 422 (7 715) alusta, joiden nettovetomäärä oli 3 764 402 (3 873 227) rekisteritonnia. Kertomusvuoden aikana saapuneiden alusten lukumäärä väheni 289 aluksella ja vetomäärä 138 182 rekisteritonilla eli 3.5 %, lähteneiden alusten lukumäärä väheni 293 aluksella ja vetomäärä 108 825 rekisteritonilla eli 2.8 %.

Helsingin satamassa käyneiden alusten luku- ja vetomäärä eri kuukausina oli seuraava:

Kuukausi	Ulkomainen merenkulku		Rannikkoliikenne		Yhteensä	
	Lukumäärä	Nettovetomäärä, rek. tonnia	Lukumäärä	Nettovetomäärä, rek. tonnia	Lukumäärä	Nettovetomäärä, rek. tonnia
<i>Saapuneet alukset:</i>						
Tammikuu	229	240 668	30	12 119	259	252 787
Helmikuu	104	93 351	15	14 155	119	107 506
Maaliskuu	103	136 458	7	6 594	110	143 052
Huhtikuu	191	229 373	9	7 379	200	236 752
Toukokuu	360	329 420	351	37 654	711	367 074
Kesäkuu	393	368 183	428	42 692	821	410 875
Heinäkuu	411	418 656	546	56 011	957	474 667
Elokuu	406	374 952	630	61 663	1 036	436 615
Syyskuu	362	299 215	528	56 078	890	355 293
Lokakuu	343	297 518	722	60 919	1 065	358 437
Marraskuu	318	281 717	465	49 724	783	331 441
Joulukuu	294	280 918	195	30 157	489	311 075
Koko vuosi	3 514	3 350 429	3 926	435 145	7 440	3 785 574
<i>Kotipaikka:</i>						
Helsinki	996	1 123 248	188	92 352	1 184	1 215 600
Muualla kotimaassa	682	652 978	3 738	342 793	4 420	995 771
Ulkomailla	1 836	1 574 203	—	—	1 836	1 574 203
<i>Lähteneet alukset:</i>						
Tammikuu	210	217 094	30	12 119	240	229 213
Helmikuu	127	121 715	15	14 155	142	135 870
Maaliskuu	81	113 915	7	6 594	88	120 509
Huhtikuu	150	203 703	9	7 379	159	211 082
Toukokuu	368	350 701	351	37 654	719	388 355
Kesäkuu	394	381 764	428	42 692	822	424 456
Heinäkuu	415	420 348	546	56 011	961	476 359
Elokuu	405	377 952	630	61 663	1 035	439 615
Syyskuu	360	298 839	528	56 078	888	354 917
Lokakuu	372	276 417	722	60 919	1 094	337 336
Marraskuu	327	297 628	465	49 724	792	347 352
Joulukuu	287	269 181	195	30 157	482	299 338
Koko vuosi	3 496	3 329 257	3 926	435 145	7 422	3 764 402
<i>Kotipaikka:</i>						
Helsinki	997	1 125 588	188	92 352	1 185	1 217 940
Muualla kotimaassa	682	651 297	3 738	342 793	4 420	994 090
Ulkomailla	1 817	1 552 372	—	—	1 817	1 552 372

Ulkomainen merenkulku. Saapuneiden alusten lukumäärä oli 425 eli 10.8 % ja vetomäärä 158 398 nettorekisteritonna eli 4.5 % pienempi kuin edellisenä vuonna sekä lähteneiden alusten lukumäärä 429 eli 10.9 % ja vetomäärä 129 041 rekisteritonna eli 3.7 % pienempi kuin edellisenä vuonna.

Saapuneista aluksista oli suomalaisia 1 678, yhteensä 1 776 226 nettorekisteritonna eli 53.0 % ja ulkomaisia 1 836, yhteensä 1 574 203 rekisteritonna eli 47.0 % ulkomaisessa merenkulussa saapuneiden alusten koko vetomäärästä. Lähteneistä aluksista oli suomalaisia 1 679, yhteensä 1 776 885 rekisteritonna eli 53.4 % ja ulkomaisia 1 817, yhteensä 1 552 372 nettorekisteritonna eli 46.6 % ulkomaisessa merenkulussa lähteneiden alusten koko vetomäärästä.

Rannikkoliikenne. Sekä saapuneiden että lähteneiden alusten lukumäärä oli kertomusvuonna 136 eli 3.6 % suurempi ja vetomäärä 20 216 nettorekisteritonna eli 4.9 % suurempi kuin edellisenä vuonna.

Ulkomainen tavaraliikenne. Helsingin sataman kautta saapui kertomusvuonna meritse 2 618 820 painotonna tavaraa ja lähti ulkomaille 609 274 painotonna. Koko ulkomainen tavaraliikenne oli siis 3 228 094 painotonna (ed. v. 2 910 413, 607 266 ja 3 517 679). Tuonti väheni kertomusvuonna edelliseen vuoteen verraten 291 593 painotonna eli 10 %. Koko ulkomainen tavaraliikenne väheni 289 585 painotonna eli 8.2 % viennin lisääntyessä 2 008 painotonna eli 0.3 %.

Tuonti ja vienti jakaantuivat kertomusvuoden aikana eri kuukausille seuraavasti:

Kuukausi	Tuonti painotonna	Vienti painotonna	Yhteensä painotonna
Tammikuu	225 438	37 076	262 514
Helmikuu	116 945	100 111	217 056
Maaliskuu	164 625	24 949	189 574
Huhtikuu	241 492	56 274	297 766
Toukokuu	282 316	71 737	354 053
Kesäkuu	204 032	51 801	255 833
Heinäkuu	213 253	46 218	259 471
Elokuu.....	209 336	41 469	250 805
Syyskuu	218 114	45 709	263 823
Lokakuu	241 080	48 792	289 872
Marraskuu	263 305	48 948	312 253
Joulukuu	238 884	36 190	275 074
Koko vuosi	2 618 820	609 274	3 228 094

Suomalaiset alukset toivat Helsinkiin ulkomailta tavaraa 1 670 266 painotonna eli 63.7 % Helsingin tuonnista ja ulkomaiset alukset 948 554 painotonna eli 36.3 %. Suomalaiset alukset veivät Helsingistä 263 494 painotonna eli 43.3 % Helsingin viennistä ja ulkomaiset alukset 345 780 painotonna eli 56.7 %. Koko Helsingin sataman tavaraliikenteestä tuli suomalaisten alusten osalle 1 933 760 painotonna eli 59.9 % ja ulkomaiden alusten osalle 1 294 334 painotonna eli 40.1 %. Edellisenä vuonna tuotiin suomalaisilla aluksilla tavaraa 65.4 % ja ulkomaisilla aluksilla 34.6 % ja vietiin suomalaisilla aluksilla 36.3 % ja ulkomaisilla aluksilla 63.7 %, koko tavara-

Katajanokan laituri

liikenteestä tuli suomalaisten alusten osalle 60.4 % ja ulkomaisten alusten osalle 39.6 %.

Tuontitavarat jakaantuivat v. 1963 ja 1962 seuraaviin pääryhmiin:

Tavararyhmä	1963 Painotonna	1962 Painotonna
Kappaletavara	338 096	375 326
Metallit ja metallitavara	273 470	327 328
Vilja ja viljatuotteet	113 046	33 229
Kivihiili ja kooksi	656 529	958 037
Öljyt	780 777	826 571
Lannoitusaineet	42 751	3 660
Muu tavara	414 151	385 962
	Yhteensä 2 618 820	2 910 413

Vientitavarat jakaantuivat v. 1963 ja 1962 seuraaviin pääryhmiin:

Tavararyhmä	1963 Painotonna	1962 Painotonna
Kappaletavara	43 846	42 356
Paperi	102 520	91 084
Pahvi ja kartonki	45 750	36 640
Puuhioke ja selluloosa	61 907	27 464
Vaneri	30 000	22 781
Sahattu puutavara	147 375	172 702
Sahaamaton puutavara	57 799	103 851
Muu tavara	120 077	110 404
	Yhteensä 609 274	607 282

Sahattua puutavaraa vietiin kertomusvuonna 52374 std, edellisenä vuonna 61 679 std. Sahaamatonta puutavaraa vietiin kertomusvuonna 111 604 m³, edellisenä vuonna 206 921 m³. Nämä määrät sisältyvät painotonneina ilmaistuina edellä olevaan tilastoon.

Kotimainen tavaraliikenne. Helsingin sataman kautta saapui kotimaasta tavaraa 1 251 475 painotonna ja lähti 26 382 painotonna. Koko kotimainen tavaraliikenne oli siis 1 277 857 painotonna (ed. v. 1 193 641, 18 262 ja 1 211 903 painotonna). Tavaraliikenne lisääntyi edelliseen vuoteen verrattuna 65 954 painotonna eli 5.4 %.

Tavaraa saapui seuraavasti:

Tavararyhmä	1963 Painotonna	1962 Painotonna
Sahattu puutavara	204	—
Halot	5 507	5 925
Hiekka	838 773	817 781
Kalkki ja sementti	167 879	155 747
Öljyt	236 188	213 916
Kasvikset	2 047	3
Kalat	100	110
Muu tavara	777	159
Yhteensä	1 251 475	1 193 641

Tavaraa lähetettiin seuraavasti:

Tavararyhmä	1963 Painotonna	1962 Painotonna
Kappaletavara	—	120
Öljyt	21 609	16 004
Sahattu puutavara	—	196
Hiekka	50	835
Sementti	170	—
Koksi	3 702	—
Muu tavara	851	1 107
Yhteensä	26 382	18 262

Ulkomainen matkustajaliikenne. Helsingin sataman kautta saapui kertomusvuonna 75 470 matkustajaa ja lähti 77 002 (ed. v. 70 944 ja 71 103).

Jäänmurtaja Otso oli kulussa kaikkiaan 139 t kulkien tänä aikana 608 meripeninkulmaa. Polttoöljyä kului 201 tn, koneöljyä 294 kg ja hiiliä 3 910 kg. Alus toimitti 32 hinausta, joista veloitettiin yhteensä 9 370 mk. Alus oli telakalla vuosikorjausta varten 16.5.—20.5. välisenä aikana.

Satamajäänmurtaja Turso oli kulussa 740 t kulkien tänä aikana 3 311 meripeninkulmaa. Se kulutti polttoöljyä 146 tn ja koneöljyä 977 kg. Turso toimitti 850 hinausta, joista veloitettiin yhteensä 99 981 mk. Turso antoi aluksille 611 m³ vettä, jonka kuljetuksesta veloitettiin 8 060 mk. Alus oli telakalla 24.4.—29.5. välisenä aikana vuosikorjausta varten.

Satamavesipostit. Vesimittareiden mukaan otettiin satamavesiposteista vettä 127 466 m³, josta 86 377 m³ myytiin aluksille, 3 330 m³ annettiin maksutta valtion jäänmurtajille, jäänmurtaja Otso käytti 425 m³ ja Turso 394 m³. Loppuosa oli hukavettä.

Kompassien tarkistus. Kompassijaan tarkistuttamassa kävi kertomusvuonna kaikkiaan 59 alusta, joista 28 oli kiinnitettynä tarkistuspoijuun ja 31 tarkistuspaalustoon. Alukset maksoivat poijun tai paalun käytöstä yhteensä 600 mk.

Vuokraveneet. Purjehduskautena hyväksyttiin satama-alueella liikennöimään 27 vuokramoottorivenettä.

Nosturit. Nosturien käyttötunteja oli kaikkiaan 100 514 (ed. v. 97 206) ja tuntimäärä oli 3 308 t eli 3.4 % suurempi kuin edellisenä vuonna. Lisäystä käyttötuntimäärässä tapahtui seuraavasti: Matkustajalaituri 509 t eli 5.0 %, Katajanokka 1 359 t eli 3.7 %, Jätkäsaaren laiturin kappaletavaranosturit 1 877 t eli 5.1 % sekä Hanasaaren nosturit 301 t eli 10.9 %. Saukon hiilisataman nosturien käyttötuntimäärä väheni 734 t eli 8.3 %, Jätkäsaaren laiturin 25 tonnin nosturin 116 t eli 7.8 % ja Hanasaaren 150 tonnin nosturi 20 t eli 26.6 %. Eri kuukausien käyttötuntimäärät jakaantuivat seuraavasti:

Vuosi ja kuukausi	Eteläsatama		Länsisatama			Sörnäisten satama		Käyttötunteja yhteensä
	Matkustajalaituri	Katajanokka	Jätkäsaari		Saukko	Hanasaari		
	kappale-tavara-nosturit 6 kpl	kappale-tavara-nosturit 26 kpl	25 tn nosturi 1 kpl	Kappale-tavara-nosturit 30 kpl	Hiilinos-turit 11 kpl + 3 takav.	Kappale-tavara + hiili nosturi 2 kpl	150 tn. nosturi 1 kpl	
1963								
Tammikuu ...	769	2 938	57	2 451	752	299	9	7 275
Helmikuu ...	1 106	4 136	109	4 183	646	90	—	10 270
Maaliskuu 1)	784	2 063	44	1 362	261	103	2	4 619
Huhtikuu ...	1 122	4 396	236	4 537	814	247	4	11 356
Toukokuu ...	1 020	4 645	172	4 405	989	339	2	11 572
Kesäkuu	947	3 315	136	3 213	667	272	2	8 552
Heinäkuu ...	750	2 312	115	2 931	470	295	6	6 879
Elokuu	879	2 587	78	2 621	641	296	3	7 105
Syyskuu	663	2 367	124	2 663	822	296	1	6 936
Lokakuu	897	2 721	122	3 851	831	324	4	8 750
Marraskuu ...	943	3 455	79	3 417	628	302	17	8 841
Joulukuu	747	3 189	102	3 346	770	200	5	8 359
Koko vuosi ...	10 627	38 124	1 374	38 980	8 291	3 063	55	100 514
Näistä ylityötunteja	1 455	4 868	387	5 126	902	162	13	12 913
1962	10 118	36 765	1 358	37 103	9 025	2 762	75	97 206
Näistä ylityötunteja	1 418	5 169	393	5 393	1 156	136	38	13 703

Hiilinnostureilla purettujen alusten lukumäärä oli kertomusvuoden aikana 441 Aluksista purettiin 319 770 tn hiiltä ja koksia. Hiilitarhoista kuormattiin hiiltä j koksia 16 321 tn.

1) Valtion viranhaltijain lakko 1.3.—28.3.

Kappaletavaranoistureilla purettiin tai lastattiin yhteensä 2 175 alusta, joista 867 Katajanokalla, 957 Länsisatamassa ja 351 Matkustajalaiturilla.

Autonostureiden (12 kpl) työtuntien lukumäärä oli 9 988.

Haarukkatrukkien (56 kpl) työtuntien lukumäärä oli 86 179 ja *vaunnsiirtotrakto-*
reiden (4 kpl) 2 240.

Varastois- ja laiturihuoltotoiminta

Yleiseen varastoon otettujen ja siitä annettujen tavarain määrä tonneina v. 1961—1963 selviää seuraavasta yhdistelmästä:

Vuosineljännes	1963		1962		1961	
	Otettu	Annettu	Otettu	Annettu	Otettu	Annettu
Tammi-maaliskuu.....	5 253	9 080	9 590	7 630	8 140	8 196
Huhti-kesäkuu	11 797	9 856	7 618	9 632	10 197	9 466
Heinä-syyskuu	9 953	9 905	10 277	10 010	10 454	10 839
Loka-joulukuu	12 655	8 558	11 648	9 527	10 215	9 947
Koko vuosi	39 658	37 399	39 133	36 799	39 006	38 448

Kertomusvuoden alkaessa oli yleisessä varastossa tavaraa 16 163 tn, joten varastoituna oli yhteensä 55 821 tn. Varastosta annettiin 37 399 tn ja v:een 1964 jäi varastoon 18 422 tn. Tavaravaihto nousi kertomusvuonna 77 057 tonniin, vastaten 75 932 tn v. 1962 ja 77 454 tn v. 1961.

Yleiseen varastoon otettujen tavaraerien lukumäärä oli kertomusvuonna 7 566, edellisenä vuonna 8 049 ja 8 394 v. 1961. Yleisestä varastosta annettujen tavaraerien lukumäärä oli vastaavasti 28 181, 33 744 ja 38 239.

Yleisen varaston tallettajille annettiin vastaanottokuitteja 7 566, edellisenä vuonna 8 049 ja 8 394 v. 1961. Talletustodistuksia warranteineen annettiin vastaavasti 85, 25 ja 18.

Kertomusvuonna oli käytössä 5 autovaakaa. Punnitustodistuksia annettiin 66 441, edellisenä vuonna 72 741 ja 80 245 v. 1961.

Maan muista satamista saapui tullaamatonta tuontitavaraa, joka laiturihuollon toimesta purettiin satamalaitoksen makasiineihin seuraavasti:

Vuosineljännes	1963 tn	1962 tn	1961 tn
Tammi-maaliskuu	2 717	2 450	1 180
Huhti-kesäkuu	4 148	2 587	1 287
Heinä-syyskuu	2 817	3 853	1 349
Loka-joulukuu	3 480	2 577	1 878
Koko vuosi	13 162	11 467	5 694

Laiturihuoltotoimintaa v. 1963—1961 valaisee seuraava taulukko:

Vuosi ja vuosineljännes	Alusten lukumäärä	Tavaralähetysten lukumäärä		Kokonaislasti tonnia	
		Kaikkiaan	Siitä laiturihuollon kautta	Kaikkiaan	Siitä laiturihuollon kautta
1963					
Tammi-maaliskuu	320	44 459	43 035	214 454	147 180
Huhti-kesäkuu	558	58 511	56 372	312 343	196 800
Heinä-syyskuu	590	51 808	50 045	200 858	137 520
Loka-joulukuu	558	57 069	55 073	240 385	170 829
Koko vuosi	2 026	211 847	204 525	968 040	652 329
1962	2 220	235 045	226 344	978 225	671 028
1961	2 201	240 631	233 026	981 721	675 856

Tullipakkahuoneen ulkopuolella toimiva vaakamestari. Tullipakkahuoneen ulkopuolella suoritettuihin tavarain punnituksiin käytettiin yhteensä 7 072 t ja tavaraa punnittiin 39 816 tn. Toimituksista vaakamestari kantoi korvauksia kaikkiaan 29 250.35 mk, mistä määrästä tuli hänen omaksi palkakseen 10 000 mk, hänen apulaistensa palkkioihin 15 201.98 mk ja muihin kustannuksiin 4 048.37 mk.

Satamarakennustoiminta

Toimintapiiri ja työvoima. Satamarakennusosaston varsinaisiin tehtäviin kuuluu satama-alueiden, laiturien ja väylien suunnittelu, rakentaminen ja kunnossapito satamien rakennusten kunnossapito, satamiin kuuluvien kaupungin huolehdittavien rautateiden kunnossapito, suunnittelu ja rakentaminen, satama-alueilla olevien katujen ja liikenneväylien rakentaminen ja kunnossapito ja näiltä alueilta vuokrattavien tonttien merkitseminen. Satamarakennusosasto suorittaa vastaavanlaisia tehtäviä myös satamaliikenteelle osittain luovutetuilla alueilla sekä muuallakin kuin satama-alueilla niiden rautatieraitteiden kunnossapidon ja rakentamisen, joista huolehtiminen kuuluu kaupungille. Niinikään satamarakennusosasto suunnittelee ja rakentaa sille kuuluvat sillat sekä suorittaa toimintapiiriinsä liittyviä töitä kaupungin muiden viranomaisten ja yksityisten laskuun.

Satamarakennusosasto teki esityksen tai antoi lausunnon satamalautakunnalle 122 asiasta, joista 54 koski rakentamista tai suunnittelua, 24 vuokrausasioita tai rakennusten piirustuksia ja 44 hallinto-, henkilö- tai palkka-asioita. Satamarakennusosasto antoi lausuntoja myös muille kaupungin viranomaisille.

Henkilökunta. Teknilliseen henkilökuntaan kuului satamarakennuspäällikkö, yli-insinööri, 15 insinööriä, 2 arkkitehtia, 3 mittausmekanikkaa ja 7 piirtäjää ynnä 1 piirtäjäapulainen. Vuoden lopussa oli apulaissatamarakennuspäällikön virka avoinna. Kirjanpidosta, työntekijöiden kortistosta ja muista toimistotehtävistä huolehti osaston kamreeri, kirjanpitäjä ja 4 toimistoapulaista. Tilapäisiä viranhaltijoita oli kaksi toimistoapulaista. Suoranaista työnjohtoa hoiti 27 vakinaista rakennusmestaria (5 vakinaisen rakennusmestarin virkaa oli avoinna), ylikonemestari ja keskimäärin 17 ylimääräistä rakennusmestaria. Työntekijäin määrä oli vuoden lopussa

492. Työntekijöistä 3 kuoli ja 20 siirtyi eläkkeelle. Vuosilomaa sai 461 työntekijää yhteensä 15 465 työpäivää. Työntekijäin sairaustapauksia oli 592 ja sairauslomapäiviä 12 295, joista 7 197 täysin, 5044 kahden kolmanneksen ja 54 puolin palkkaeduin.

Satamien korjaus ja kunnossapito. Määrärahoja oli talousarviossa 1 073 000 mk, ylitysoikeus 6 500 mk, kustannukset olivat 1 027 744.57 mk, joten säästöä jäi 51 755.43 mk.

Määrärahat ja niiden käyttö jakautuivat seuraavasti:

	Talousarvio mk	Ylitysoikeus mk	Menot mk	Säästö mk
Rakennukset	220 000	—	220 000.00	
Kiinteät laitteet	710 000	—	690 962.50	19 037.50
Irtonaiset laitteet	100 000	—	67 462.31	32 537.69
Yleiset laitteet	40 000	6 500	46 406.02	93.98
Tavarain ja uponneiden veneiden pois- taminen satama-alueelta	3 000	—	2 913.74	86.26
Yhteensä	1 073 000	6 500	1 027 744.57	51 755.43

Rakennusten korjaus ja kunnossapito kohdistui edelleenkin rakennusten kunnan säilyttämiseksi välttämättömiin toimenpiteisiin sekä muutoksiin.

Halkolaiturin eteläpuolinen kaulaosa uusittiin, samoin Ruoholahden purkauslaituri n:o 3:n ja entisen Pihlajasaaren liikennelaiturin kansirakenteet. Hietalahden sisäsataman arkkulaiturista uusittiin 50 m. Suomenlinnan liikennelaiturin ja Korkeasaaren liikennelaiturin kansisuojarahasto rakennettiin uudelleen.

Pelastusvälineiden kunnossapito ja raijien viereisten aitojen asettaminen suoritettiin tavanomaisesti. Satamalaitoksen veneet, väyläviitat, valopojut ja loistot huollettiin.

Uudisrakennukset. Määrärahaa oli talousarviossa koneellisten laitteiden 925 000 mk:n hankintamäärärahaa lukuun ottamatta 11 873 000 mk, v:lta 1961 siirtyi 2 957 632.91 mk, ylitysoikeus 473 500 mk. Käytettävissä olleista varoista, jotka olivat 15 304 132.91 mk, käytettiin 12 247 250.91 mk, v:een 1964 siirtyi 3 056 882 mk.

Määrärahat ja niiden käyttö jakautuivat seuraavasti: laiturit, väylät, rautatiet ja kadut: määrärahat 8 642 500 mk, v:lta 1961 siirtyi 109 707.04 mk, menot olivat 7 555 313.12 mk, v:een 1964 siirtyi 1 196 839.92 mk; Rakennukset: määrärahat 1 854 000 mk, v:lta 1961 siirtyi 2 843 471.81 mk, menot 3 739 220.26 mk, siirto v:een 1964 958 251.44 mk; Työlaivasto: määräraha 1 850 000 mk, v:lta 1961 siirtyi 4 454.06 mk, menot 952 717.53 mk, v:een 1964 siirtyi 901 736.53 mk. Määrärahoja oli yhteensä 12 346 500 mk, siirtyi v:lta 1961 2 957 632.91 mk, menoja 12 247 250.91 mk, v:een 1964 siirtyi 3 056 882 mk.

Laiturit. Rakennusten kustannukset jakautuivat seuraavasti: Sörnäisten satamat 2 065 795.11 mk, Länsisatama 3 337 699.65 mk, Eteläsatama 253 598.74 mk ja eri satamissa suoritettujen töiden kustannukset 1 898 219.62 mk. Kustannukset yhteensä 7 555 313.12 mk. Hankkijain tililtä siirtyi v:een 1964 298 879.28 mk.

Jätkäsaaren laiturin v. 1959 aloitettu 200 m:n pituinen jatko varustettiin nosturikiskoilla ja asfaltoitiin. Seuraavaa pidennysvaihetta varten ruoppasi Philipp Holz-

Sompasaaren työmaata

mann AG 220 000 m³ savea pois laiturialueelta ja Mouritzen & Co toi tilalle 126 000 m³ hiekkaa.

Sompasaaren laiturilla valmistui arkkulaituria 90 m, jolloin valmista laituria oli 200 m. Osa laiturista ja väliaikainen tie laiturille päällystettiin öljysoralla. Paalulaituriosalla (130 m) tehtiin hiekkatäytöt ja laiturirakenteet kannen takaosaan saakka. Kalliota louhittiin 54 000 m³ ja maata poistettiin 18 000 m³.

Sompasaaren hiekkalaiturin jatketta varten ruopattiin pohja, lyötiin tiivistyspaalutus ja aloitettiin arkkujen hakkaus.

Sörnäisten niemen Uusi pistolaituri rakennettiin uudelleen.

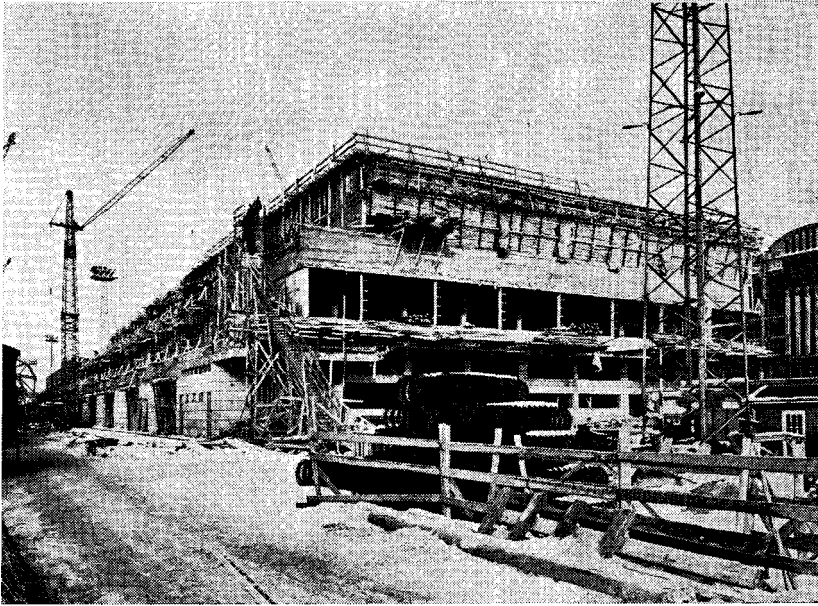
Lauttasaaren rakennusainesataman laiturin perustus ruopattiin Pellonraivaus Oy:n pistokauharuoppurilla »Pera I».

Saukon hiililaiturin laiturialueen peruskorjaus aloitettiin. Uutta raidetta ehditettiin naulata n. 900 m, kun talvi keskeytti työt.

V ä y l ä t. Ketjukauharuoppurilla perattiin sekä Sompasaaren laiturin että Matkustajalaiturin edustat, ruopattiin väylät Lauttasaaren uudelle telakalle ja jatkettiin Hanasaaren väylän syventämistä—9.6 metriin. Pihlajasaaren liikennettä varten louhittiin Sirpalesaaren väylältä n. 350 m³ kalliota, saavutettu syvyys — 2.40 m.

R a u t a t i e t. Pasilan-Kumpulän-Sörnäisten radalla jatkettiin urakoitsijan Ins. toimisto Oy Veston toimesta 1.11.1962 aloitettuja louhintatöitä. Vuoden loppuun mennessä oli tehty tunnelia 271 m, katettua leikkausta 167 m, avoleikkausta 119 m ja Mäkelänkadun siltaa 42 m. Katajanokan laiturin koillisestä järjestettiin suora raideyhteys Katajanokan kärkeen, jolloin jouduttiin naulaamaan uutta rataa 1200 jm ja siirtämään tai tekemään uusia nosturikiskoja n. 500 jm. Marian sairaalan luona olevan ratapihan laajennustyön kalliolouhinnan teki urakalla Maa ja Kallio Oy. Työ

Katajanokanlaiturin varastorakennus n:o K III harjakorkeudessa

alkoi 23.9. Entinen Malmin hautausmaan rautatieraide 800 m:n matkalla uusittiin perusteellisesti, kiskot ja pölkyt vaihdettiin ja ojat avattiin.

K a d u t, k e n t ä t j a v i e m ä r i t. Asfaltilla päällystettiin katuja ja kenttiä Katajanokalla n. 7 000 m², Länsisatamassa 27 000 m² ja Lyypekin laiturin edessä 3700 m². Sörnäisten kiertotien n. 2000 m²n suuruinen osa asfaltoitiin. Jätkäsaassa Majakkakadun viemäri valmistui. Lapinlahdenkadun silta-aukon levennystyön aloitti Sillanrakennus Oy. Työ alkoi 9.9. ja jatkui v:n 1964 puolelle. Kulosaaren kartanon laituriKenttä, n. 1 200 m², päällystettiin öljysoralla. Merisatamassa urakoitsija Elovuori & Kumpp. Oy louhi kalliota n. 5 000 m³. Kallionalainen viemäri uusittiin Maa ja Kallio Oy:n toimesta.

R a k e n n u k s e t. Rakennusten kustannukset jakautuivat seuraavasti: Katajanokan varastorakennus III 2 476 042.83 mk, Varastorakennusten tavarahissien uusiminen 121 344.76 mk, Matkustajalaiturin kellarivaraston seinäeristykset 65 764.66 mk, Matkustajalaiturin varastorakennus 4 551.84, Jätkäsaarenlaiturin varasto 866 812.84 mk, Länsisataman I varastorakennuksen hissit 22 671.74 mk, Länsisataman kevytrakenteinen talletusvarasto 91 724.73 mk, Lauttasaaren telakka 90 306.86 mk, yhteensä 3 739 220.26 mk.

Hankkijain tililtä siirtyi v:lle 1964 1 066 537.07 mk.

Länsisatamassa jatkettiin varastorakennus L:n peruspaalutusta. Vuoden aikana juntattiin 2 947 kpl puupaaluja ja varustettiin 2 751 paalua betonijatkeella. Työ jatkui v:n 1964 puolelle. Varaston pohjaan toi Mouritzen & Co hiekkaa 27 500 m³. Osaston uuden telakan rakennustyöt Lauttasaassa aloitettiin. Matkustajalaiturin kellarivaraston seinäeristykset uusittiin. Jätkäsaaren I-varaston tavarahissin uusintatyö saatettiin loppuun. Katajanokan varastorakennuksen, Kanavakatu 8—22, kahden tavarahissin uusiminen aloitettiin. Hissikuilun rakentamisesta tehtiin sopimus A. W.

Liljeberg Oy:n ja koneiston hankkimisesta Kone Oy:n kanssa. Länsisataman kevyt-rakenteisen talletusvaraston kattokaaret varastoitiin rakennuspaikalle. Katajanokan varastorakennus 3:n peruskatselmus pidettiin 19.9. Kreuto Oy:n v. 1962 suorittaman työn osalta. Laatubetoni Oy urakoitsijana aloitettiin 26.8. varsinaisen rakennuksen työt. Vuoden loppuun mennessä oli I kerroksen seinät, pilarit ja katto valetut. Työ jatkui v:een 1964.

Työlaivasto ja -kalusto. F. W. Hollming Oy rakensi osastolle 200-hevosvoimaisen hinaajan Raumalla ja Valmet Oy Helsingin Telakka 400 m³:n pohjaluukkuproomuun. Rolac Oy:ltä ostettiin Åkerman-kaivukonejunta.

Määrärahoja käytettiin seuraavasti: hinaaja H 8 89 000 mk, pohjaluukkuproomu P 41 348 000 mk, Åkerman-junta 175 000 mk, erilaisia työkoneita 80 543.20 mk, tutkimusvälineitä 2 451.68 mk, yhteensä 649 994.88 mk. Hankkijain tililtä siirtyi v:lle 1964 157 500 mk.

Yleiset työt. Korjaus ja kunnossapito. Määrärahoja oli talousarviossa 676 000 mk, ylitys 25 000 mk, kustannukset 683 580 mk ja säästö 17 420 mk.

Määrärahat ja niiden käyttö jakautuivat seuraavasti: Lauttasaaren sillan käyttö ja korjaukset 86 000 mk, Muut sillat 102 000 mk, Varasto- ja teollisuusalueiden kadut ja rautatiet sekä rantaverhoukset 235 440 mk, säästö 14 560 mk, Veneiden kiinnityspaikat 144 000 mk, Viemärien suistojen ruoppaaminen 33 140 mk, säästö 2 860 mk, Varasto- ja teollisuusalueiden viemärit 12 000 mk, Lumenkaatopaikkojen ruoppaaminen 18 000 mk, Pesulauttojen korjaus ja kunnossapito 29 000 mk, Raitteenpitojärjestelmästä vapautettujen yksityisraiteiden kunnossapito 24 000 mk. Määrärahoja oli yhteensä 676 000 mk, ylitystä oli 25 000 mk, säästöä jäi 17 420 mk.

Lauttasaaren sillan loppuunkulunut kansi oli jatkuvan huolenpidon kohteena. Läppäsillan Tenaxon päällyste korjattiin urakoitsijan, Vire-Yhtymän tekuutyönä. Lönnrotinkadun sillan kulmaosan kansirakenne uusittiin ja päällystettiin Vire-Yhtymän toimesta Wervitux SP44 -päällystemassalla. Merivartiolaitoksen laiturin ja Jokiniementien sillan kansirakenteet uusittiin.

Varasto- ja teollisuusalueen katujen ja rautateiden kunnossapito suoritettiin tavanomaisesti. Vantaan rautatiesillan pilarit saumattiin ja maatuen kiviverhoukset korjattiin. Herttoniemen rautatiellä vaihdettiin pölkkyjä 593 kpl sekä nostettiin ja oikaistiin raidetta 1 250 m:n matkalla.

Viemärien suistoista ja lumenkaatopaikoilta ruopattiin ketjuruoppurilla 7 200 m³ liejua. Hietalahteen laskevaa pääviemäriä jatkettiin 6 m.

Uudisrakennukset. Määrärahoja oli talousarviossa 4 408 500 mk. Vuodelta 1961 siirtyi 399 293.46 mk, ylitysoikeus 280 000 mk. Käytettävissä olleista varoista, jotka olivat 5 087 793.46 mk, käytettiin 3 915 172.12 mk. Rahoja siirtyi 1 172 621.34 mk v:lle 1964. Hankkijain tililtä siirtyi kertomusvuodelta 202 726.24 mk.

Määrärahat ja niiden käyttö jakautuivat seuraavasti: Katuja ja rautateitä teollisuus- ja varastoalueille sekä rantojen järjestelyt: talousarvion määräraha lisineen 2 518 500 mk, siirtomääräraha 285 574.77, menot 2 425 536.54 mk, v:een 1964 siirtyi 378 538.23 mk; Sillat: talousarvion määräraha lisineen 1 150 000 mk, siirtomääräraha 113 718.69 mk, menot 1 024 576.38 mk, v:een 1964 siirtyi 239 142.31 mk; Kalatukku-keskuksen satamarakennustyöt: talousarvion määräraha lisineen 580 000 mk, menot

30 591 mk, v:een 1964 siirtyi 549 409 mk; Viemäreitä teollisuus- ja varastoalueille: talousarvion määräraha lisineen 440 000 mk, menot 434 468.20 mk, v:een 1964 siirtyi 5 531.80 mk; yhteensä talousarvion määrärahat lisineen 4 688 500 mk, siirtomäärärahat 399 293.46 mk, menot 3 915 172.12 mk, v:een 1964 siirtyi 1 172 621.34 mk.

Kyläsaaren ja Herttoniemen teollisuus- ja varastoalueilla jatkettiin pengerrystöitä käyttäen kaupungilta tulevaa jätettä täytteenä. Kyläsaaren alueella päällystettiin asfaltilla katuja n. 12 000 m² ja Herttoniemessä n. 14 000 m². Herttoniemen aseman kuormauslaituria jatkettiin 50 m. Pohjoisrannan venelaituria varten teetettiin Silta ja Satama Oy:llä 12 kpl betonisia kellukkeita, Sirpalesaareen yksi, Liuskasaa-reen kaksi ja Särkkään yksi. Eläintarhanlahti ruopattiin Philipp Holzmännin toimesta -3.0 m syvyiseksi. Ruoppausmassat olivat 69 000 m³. Laajasalon kanavan yli johtava vanha silta purettiin ja tilalle rakennettiin uusi. Sirpalesaaren aallonmurtajan täyttötöy aloitettiin toukokuussa. Vuoden lopussa oli kiviä tuotu paikalle n. 8 000 m³, työ jatkui. Eläintarhan rantamuurin jatke, yhteensä 170 m, valmistui. Otto Brandtintien alikulkusillan rakensi Vesto Oy. Silta valmistui vuoden lopussa. Mustikkamaan sillan rakennustyö, jossa urakoitsijana oli Yleinen Insinööritoimisto Oy, alkoi 19.4. Silta valmistuu keväällä 1964.

Hernesaaren rannan viemäri, 722 jm, valmistui. Kalamatalankadulle tehtiin viemäriä 115 jm ja Hernematalankadulle 50 m.

Työllisyystyöt. Kertomusvuonna suoritettut työllisyystyöt ja niiden kustannukset olivat:

	Määräraha mk	Kustannukset mk	Siirto mk
Merisataman kenttien tasoitusta	300 000	300 000.00	—
Nihtisaaren louhintatyöt	200 000	200 000.00	—
Suolakivenkadun jatkaminen	100 000	100 000.00	—
Lauttasaaren telakkatontin n:o 4 raivaustyöt	50 000	50 000.00	—
Lauttasaaren rakennusainesatama	400 000	34 695.00	365 305.00
Lauttasaaren telakka	600 000	50 653.37	549 346.63
Länsisataman kenttien viimeistelytyöt	300 000	52 997.55	247 002.45
Yhteensä	1 950 000	788 345.92	1 161 654.08

Laskuun suoritettut työt olivat määrältään 1 991 072.56 mk ja jakautuivat seuraavasti: satamalaitoksen muille osastoille suoritetuista töistä laskutettiin 13 819.02 mk kaupungin muille viranomaisille 1 845 455.08 mk sekä yksityisille suoritetuista töistä 131 798.46 mk.

Varastoimis- ja laiturihuolto-osaston laskuun tehtiin kaapelikaivantoa K-makaasiin pohjoispäästä uudelle laiturille n. 100 jm. Uusia tavaralavoja tehtiin 350 kpl.

Rakennusviraston varasto-osaston laskuun korjattiin ja huollettiin Oulunkylän varastoalueen rautatie. Katurakennusosaston tilauksesta jatkettiin Rajasaaren puhdistuslaitoksen mereen laskevaa viemäriä. Puhtaanapito-osastoa avustettiin lumitöissä. Vesilaitoksen laskuun kaivettiin Hernesaassa vesijohtokanavia 466 jm ja Katajanokan laiturilla n. 100 jm. Laitosta avustettiin sukellustöitä vaativissa tehtävissä. Sähkölaitoksen tilauksesta saatettiin muuntamon raide Herttoniemessä liikennöitävään kuntoon. Hanasaaren hiililaturin 134 m:n pituinen jatkamistyö aloitettiin 15.7. Teräsbetoni Oy:n toimiessa urakoitsijana. Työ jatkui v:n 1964 puolelle.

33. Satamahallinto

Palolaitoksen Merisataman laiturin kansi uusittiin. Urheilu- ja retkeilytoimiston laskuun toimiston ponttoonit ja moottoriveneet hoidettiin ja telakoitiin.

Laitureille, silloille, rautateille ja muulle omaisuudelle aiheutuneita vaurioita korjattiin. Raiteenpitojärjestelmän mukaisia kustannuksia vaadittiin tontinhaltijoilta. Poliisilaitoksen veneitä telakoitiin, Öljynpuristamon, Kaapelitehtaan, Telko Oy:n ja Kesko Oy:n raiteet huollettiin. Yksityisten tontinomistajien viemäreitä yhdistettiin pääviemäreihin 19 paikassa. Julius Tallberg Oy:n tontille Jätkäsaarella tehtiin laskutyönä 112 m:n pituinen pistoraide ja uusittuun Malmin hautausmaan raiteeseen tehtiin Elannon laskuun vaihde.

Satamarakennusosaston hallintomenot sekä työntekijäin ja viranhaltijain erinäiset edut. Hallintomenojen kustannukset olivat 978 517.55 mk.

	Menot mk
Vakinaiset viranhaltijat	691 907.29
Viranhaltijain muut palkkamenot	16 330.79
Työsopimussuhteessa olevan henkilökunnan palkkamenot	209 391.59
Kaluston hankinta ja kunnossapito	5 316.79
Painatus ja sidonta	1 500.00
Tarverahat	21 094.23
Korvaus automaattisesta tietojen käsittelystä	20 614.56
Korvaus palkkojen pussituksesta	6 000.00
Suojavaatetus	1 000.00
Autokustannukset.....	5 362.30
Yhteensä	978 517.55

Kurssimaksuihin ym. käytettiin 7 328.70 mk.

Satamarakennusosaston kokonaismenot ja tulot. Varojen käyttö jakautui seuraavasti:

	Kokonaismenot mk
Omien työntekijäin palkat ja edut	4 807 842.86
Viranhaltijain ja työnjohdon palkat	2 488 136.74
Rakennusaineet	1 734 274.74
Kuljetusvälineiden käyttö	456 672.34
Urakoitsijat ja palvelukset	11 742 762.38
Koneet, välineet ja erikoismenot	868 880.91
Korvaus satamarakennusosaston yleiskustannuksista	1 146 002.58
Yhteensä	23 244 572.55

Rakennuskustannusindeksin v:n 1951 perusarvon mukaan laskien kokonaismenot olivat:

V. 1950 1951 1952 1953 1954 1955 1956 1957 1958 1959 1960 1961 1962 1963
mmk 596 789 1 596 1 562 1 296 859 1 180 1 041 1 276 960 1 548 1 467 1 061 1 648

Talousarvion mukaiset korvaukset satamarakennusosaston yleiskustannuksista olivat 1 146 002.58 mk. Laskuun suoritetuista töistä kertyi lisäksi 21 047.45 mk, joten yleiskustannusten korvaukset olivat kaikkiaan 1 167 050.03 mk. Viemärien liittämistodistuksista saatiin 177 mk. Sekalaiset tulot olivat 60 133.45 mk.

Satamalaitoksen kassa- ja tilitoiminta

Toiminnan tulos. Satamalaitoksen bruttoveloitus oli kertomusvuonna 27 761 546.79 mk. Mikäli osaston veloittamat tuulaaki- ja venepaikkamaksut otetaan huomioon veloituksessa, nousee bruttoveloitus 32 833 252.33 mk:aan. Tulotileiltä suoritettiin menoja 5 071 705.54 mk, joten nettoveloitus oli 24 219 644.55 mk ilman tuulaakia ja venepaikkamaksuja tuloksen poiketessa talousarviosta vain 39 635.55 mk. Satamalaitoksen varsinaisten menojen ollessa 20 383 528.63 mk (v. 1962 18 778 013.35 mk) syntyi 3 836 115.92 mk:n suuruinen ylijäämä. Menojen kasvu edellisestä vuodesta oli 1 605 515.28 mk ja tulojen 194 637.25 mk. Tuloksen huononemiseen vaikutti ratkaisevasti maaliskuussa ollut tullivirkamiesten lakko.

Kassaliike. Kertomusvuonna kertyi maksuja kassaan 19 491 301.75 mk, posti-siirtotilille 7 935 871.19 mk, shekkitulille 2 649 396.24 mk ja tilitysteitse 745 646.56 mk. Suoritusten yhteismäärä oli siten 30 822 215.74 mk.

Tulojäämät ja poistot. Jäämiä oli kertomusvuoden lopussa 1 054 390.64 mk. Määrästä oli 1 027 474.53 mk kertomusvuoden ja 26 916.11 mk aikaisempien vuosien veloituksia. Poistoja suoritettiin 540.38 mk.

Laskuja oli yhteensä 744 102 kpl, joista tulli-ilmoituskirjoihin perustuvia veloituksia oli 470 499 kpl (479 109 kpl v. 1962 ja 453 253 kpl v. 1961) ja muita laskuja 273 603 kpl (356 134 kpl v. 1962 ja 382 432 kpl v. 1961). Viimeksi mainitun ryhmän laskujen kappalemäärän vähentyminen johtuu tullikamari III:ssa suoritetusta yhteislaskutuksesta, jolloin laiturihuollon maksuja veloitetaan yhdessä tuulaaki- ja liikennemaksujen kanssa.

Tulot. Tulotilien yhdistelmä:

Tulolaji	1960 mk	1961 mk	1962 mk	1963 mk
Liikennemaksut	8 385 994.56	9 833 394.82	11 113 683.08	10 370 722.28
Satamamaksut	1 082 019.97	1 209 584.98	1 317 843.59	1 557 718.80
Alusten tulot	228 330.00	77 385.00	173 326.70	116 020.00
Vesimaksut	106 204.76	103 162.17	123 279.37	120 171.53
Nosturimaksut	2 618 060.41	2 275 543.45	2 613 544.87	2 704 281.76
Vaakamaksut	66 564.90	57 657.40	55 784.20	49 812.60
Laiturihuoltotulot ...	1 806 086.41	1 889 105.07	2 319 029.48	2 151 458.92
Laituri- ja aluevuokrat	2 233 873.24	2 381 404.01	2 269 444.13	2 387 043.99
Varastosuojamaksut.	721 729.30	778 839.95	872 585.14	973 692.19

33. Satamahallinto

Tulolaji	1960 mk	1961 mk	1962 mk	1963 mk
Yleinen talletusva- rasto	685 641.71	783 510.77	943 797.02	1 165 118.04
Talletusvaraston työ- maksut	320 251.51	400 188.46	429 037.48	468 737.01
Huoneistovuokrat ...	522 303.26	189 258.66	800 677.19	697 822.39
Korvaus satamara- kennusosaston yleiskuluista	810 577.42	1 362 497.03	740 103.68	1 167 209.84
Sekalaiset tulot	378 355.39	246 413.78	252 871.37	289 835.20
	19 965 992.84	21 587 945.55	24 025 007.30	24 219 644.55
Tuulaaki	6 418.841.55	6 576 256.86	6 273 385.51	5 019 518.69
Yhteensä	26 384 834.39	28 164 202.41	30 298 392.81	29 239 163.24

Yleisten töiden osastoon kuuluvien venelaituritulojen määrä oli kertomusvuonna 35 309 mk. Kaupunginvaltuuston 20.2. tekemän päätöksen mukaisesti venepaikka-veloitus hoidetaan 1.1.1964 alkaen urheilu- ja retkeilylautakunnan toimesta.

Nettoveloitus, johon on sisällytetty myöskin tuulaakiveloitus jakautui v. 1960—1963 kuukausittain seuraavasti:

	1960 mk	1961 mk	1962 mk	1963 mk
Tammikuu	2 379 161.13	2 578 176.53	2 707 468.85	2 657 506.92
Helmikuu	1 666 639.59	1 879 212.84	1 984 387.35	1 843 661.22
Maaliskuu	1 792 875.50	2 979 185.35	2 978 068.41	1 655 150.92
Huhtikuu	2 491 538.62	2 394 327.62	2 317 261.05	2 588 499.68
Toukokuu	2 404 115.90	2 479 025.53	2 795 888.51	2 929 128.24
Kesäkuu	2 494 491.66	2 498 171.41	2 663 588.13	2 987 111.18
Heinäkuu	2 060 864.14	2 176 856.66	2 281 038.23	2 608 716.31
Elokuu	1 920 752.61	1 973 986.92	2 663 459.29	2 264 987.34
Syyskuu	2 295 366.94	2 684 515.41	2 580 626.08	2 785 096.81
Lokakuu	2 272 121.97	2 327 954.73	2 910 415.52	2 483 827.30
Marraskuu	2 388 694.63	2 268 618.26	2 380 434.75	2 421 133.83
Joulukuu	2 218 211.70	1 924 171.15	2 035 756.64	2 014 343.49
Koko vuosi	26 384 834.39	28 164 202.41	30 298 392.81	29 239 163.24

Liikennemaksuja oli kaikkiaan 10 370 722.28 mk, mistä tuontiliikennemaksua 8 874 190.35 mk, vientiliikennemaksua 952 760.15 mk ja liikennemaksua kotimaan paikkakunnilta saapuneista tavaroista 543 771.78 mk. Tuontiliikennemaksuista oli 125 472.08 mk muiden kaupunkien Helsingille tilittämiä 30 %:n liikennemaksuja ja muille kaupungeille tilitettiin niille kuuluvia 30 %:n liikennemaksuja 72 683.53 mk. Liikennemaksuja palautettiin 21 578.83 mk.

Liikennemaksutilitykset:

	Saadut tilitykset mk	Lähetetyt tilitykset mk		Saadut tilitykset mk	Lähetetyt tilitykset mk
Hanko	5 925.03	5 658.05	Oulu	281.78	—
Hämeenlinna	10 436.58	38.27	Pietarsaari	3 975.07	430.64
Joensuu.....	340.72	—	Pori	5 206.11	362.26
Jyväskylä	4 675.91	—	Porvoo	3 615.37	—
Kaskinen	3.91	—	Raahe	166.18	—
Kemi	21.84	100.87	Rauma	1 725.67	574.11
Kokkola	2 949.59	103.82	Savonlinna	441.53	—
Kotka	5 428.22	2 360.72	Tampere	20 726.22	1 565.59
Kuopio	1 960.91	—	Tornio	1 035.35	5 527.25
Lahti	36 002.33	41.07	Turku	13 840.87	55 752.68
Loviisa	721.78	5.41	Uusikaupunki .	47.06	—
Mikkeli	958.75	—	Vaasa	4 931.97	120.24
Naantali	53.33	42.55			
			Yhteensä	125 472.08	72 683.53

Satamamaksuja veloitettiin 1 557 718.80 mk, mistä ulkomaan liikenteessä olevia aluksia 1 366 845.28 mk ja kotimaan liikenteessä olevia aluksia 100 545.04 mk. Jäämaksuja oli 90 328.48 mk ja satamamaksupalautuksia myönnettiin 92 457.63 mk.

Ulkomaista liikennettä harjoittavien alusten satamamaksut jakaantuivat alusten kotipaikan mukaan seuraavasti:

Helsinkiläiset alukset mk	Muut suomalaiset alukset mk	Ulkomaiset alukset mk	Yhteensä mk
456 151.28	250 960.19	659 733.81	1 366 845.28

Tuulaakituloutus oli kertomusvuonna 5 019 518.69 mk. Siitä oli tuontituulaakia 5 019 469.71 mk ja vientituulaakia 48.98 mk. Helsinkiin tuoduista tavaroista saatiin tuontituulaakia 4 883 381.68 mk ja sisämaan kaupunkien tilittämistä tavaroista, jotka Helsingin kautta tuotuina oli tullattu ko. kaupungeissa, 136 088.03 mk. Tuulaakia palautettiin 16 777.83 mk.

Sisämaan kaupunkien tilittämät tuulaakimaksut jakaantuivat seuraavasti:

	mk		mk
Hämeenlinna	7 811.83	Lahti	67 156.07
Jyväskylä	11 015.14	Tampere	50 104.99
		Yhteensä	136 088.03

Koneellisten tavaransiirtolaitteiden maksuja veloitettiin 2 704 281.76 mk veloituksen jakaantuessa eri koneellisten laitteiden käytöstä seuraavasti: kappaletavaransurit 1 430 957.91 mk, Saukon hiilnosturit 386 938.62 mk, Hanasaaren joukko- ja

kappaletavaranosturit 69 194.28 mk, autonosturit 158 484.35 mk, trukit 649 822 mk ja traktorit 8 884.60 mk.

Laiturihuoltomaksujen bruttomäärä oli 5 493 213.35 mk. Kun ahtaajille menevät kustannukset 3 266 118.91 mk, tullivalvontakustannukset 67 706.80 mk ja palautukset 7 928.83 mk otetaan huomioon, jää nettoveloitukseksi 2 151 458.92 mk.

Laituri- ja aluevuokria veloitettiin 2 387 043.99 mk, mistä määrästä 231 989.39 mk oli laitureille varastoitujen tavarain vuokria ja 2 155 054.60 mk varastoalueiden vuokria. Palautuksia maksettiin 2 847.01 mk.

Varastosuojamaksuja veloitettiin 973 692.19 mk, mistä sopimuksilla vuokrattujen varastotilojen vuokrat olivat 308 075.07 mk ja paikanvuokrat 665 617.12 mk. Palautuksia maksettiin 1 725.50 mk.

Yleisen talletusvaraston vuokria oli 1 165 118.04 mk, mistä 772 822.92 mk veloitettiin Katajanokan talletusvarastossa ja 392 295.12 mk Länsisataman talletusvarastossa. Palautuksia maksettiin 2 832.08 mk.

Tuloja yleisessä talletusvarastossa suoritetuista töistä oli 468 737.01 mk, josta 284 130.61 mk veloitettiin Katajanokalla ja 184 606.40 mk Länsisatamassa. Palautuksia maksettiin 5 844.75 mk.

Huoneistovuokria veloitettiin 697 822.39 mk, mistä määrästä 479 485.20 mk oli tilitysvuokria. Rahallinen tulo oli siten 218 337.19 mk. Tilitysvuokrien vähentyminen on laskennallista ja johtuu siitä, että korvaukset tullikamareiden käyttöön asetetusta kalustosta ja tullaustoimistojen puhtaanapidosta on kirjattu sekalaisiin tuloihin.

Korvaus satamarakennusosaston yleiskustannuksista oli 1 167 209.84 mk. Siitä oli tilitystuloja 1 145 942.39 mk ja korvauksia tilaustöistä 21 267.45 mk. Korvausten määrän kasvu johtuu osittain yleiskustannusprosentin kasvusta 10 %:sta 15 %:iin, mikä se oli suurimmassa osassa tehdyistä töistä.

Sekalaisia tuloja oli yhteensä 289 835.20 mk, mistä tilitystuloja 160 356.54 mk. Tuloja saatiin seuraavasti: konttokuranttitilin korko 11 773.80 mk, korvaus tuulaa-kin kannosta 50 195.18 mk, korvaus tullihuoneistojen puhtaanapidosta ja kalustosta 98 387.56 mk, sähkö 69 880.58 mk, vahingonkorvaukset 9 774.01 mk, viivästyskorot ja perimispalkkio 1 004.10 mk, punnus- ja kaappivuokrat 1 806 mk, puhelinmaksut ja -hyvitykset 2 018.30 mk, viemäritodistukset, taksat ja ilmoituskirjat 614.60 mk, muut sekalaiset tulot 44 381.07 mk.

M e n o t. Satamalaitoksen menot talousarvion mukaan jakaantuivat varsinaisiin ja pääomamenoihin. Varsinaisiin menoihin kuului: a) varsinaiset satamamenot käsittäen koko satamien 10. pääluokan, jonka pääasialliset menot koostuvat luvuista satamien hallinto, liikenne, korjaus- ja kunnossapito sekä yhteiset sekalaiset menot; b) satamalaitoksen huolehdittavana olevat yleiset työt, joihin kuului eräiden siltojen, varasto- ja teollisuusalueiden katujen ja rautateiden, viemärien, veneiden kiinnityspaikkojen, pesulauttojen ja raiteenpitojärjestelmästä vapautettujen yksityisraiteiden korjaus ja kunnossapito sekä viemärien suistojen ja lumenkaatopaikkojen ruoppaaminen; c) 2. pääluokan tullihuonemenot.

Pääomamenoihin kuuluivat: a) satamien uudisrakennusten ja -töiden sekä hankintain aiheuttamat menot käsittäen tuloa tuottavien pääomamenojen 14. pääluokan 3. luvun, johon kuuluu satamien laiturit, väylät, rautatiet ja kadut, rakennukset, koneelliset laitteet sekä työlaivasto ja -kalusto; eräät yleisten uudisrakennusten ja

-töiden menot tuloa tuottamattomien pääomamenojen 14. pääluokan 15. ja 16. luvussa käsittäen varasto- ja teollisuusalueille rakennettavia katuja, rautateitä, aallonmurtaajia, rantojen järjestelyjä, venelaitureita sekä siltoja, Kalatukkkukeskuk- sen satamarakennustöitä sekä viemäreitä.

Varsinaisia menoja varten oli talousarvion Satamat-pääloukassa määrärahoja yhteensä 20 980 342 mk, v:lta 1962 siirtyi 6 748.35 mk, lisämäärärahoja saatiin 212 363.48 mk ja ylitysoikeuksia myönnettiin 304 181 mk, joten määrärahoja oli käytettävissä kaikkiaan 21 503 634.83 mk. Tilivuoden menoja oli 20 383 528.63 mk (v. 1962 18 789 827.74 mk), seuraavalle vuodelle siirrettiin 4 858.66 mk. Yleisten töiden pääluokkaan kuuluvia määrärahoja oli 676 000 mk, ylitysoikeuksia myönnettiin 25 000 mk ja menoja suoritettiin 683 580 mk. Tullihuonemenoja varten saatu määräraha oli 621 779 mk, ylitysoikeuksia myönnettiin 850 mk ja menoja oli 594 601.16 mk.

Sataman uudisrakennuksia ja -töitä sekä hankintoja varten myönnettyjä pääoma- määrärahoja siirtyi 4 090 167.35 mk v:lta 1962 ja kertomusvuoden määrärahat olivat 12 798 000 mk. Ylitysoikeuksia myönnettiin 473 500 mk, joten käytettävissä oli yhteensä 17 361 667.35 mk. Menoja suoritettiin 12 712 155.66 mk, joten v:lle 1964 käytettäväksi siirtyi varoja 649 459.89 mk, kun määrärahoja palautettiin 51.80 mk.

Yleisiä uudisrakennuksia ja -töitä varten myönnettyjä pääomamäärärahoja siirtyi v:lta 1962 400 293.46 mk ja kertomusvuoden määrärahoja 4 340 340.61 mk. Ylitysoikeuksia myönnettiin 280 000 mk, joten määrärahoja oli käytettävissä 5 020 634.07 mk. Menoja suoritettiin 3 716 443.41 mk, joten v:lle 1964 siirtyi 1 303 990.66 mk, kun määrärahoja palautettiin 200 mk.

Käyttöomaisuus. Sataman käyttöomaisuuden arvo oli vuoden alussa 89 050 327.95 mk ja vuoden lopussa 99 651 329.82 mk. Pääoman nettolisäys oli siten 10 601 001.87 mk. Poistoja suoritettiin 2 253 340.52 mk ja käyttöomaisuudesta maksettiin korkoa 5 349 748.20 mk.

Satamalaitoksen käyttöomaisuus laaturyhmittäin:

	mk
Maa- ja vesiomaisuus	11 931 975.62
Laiturit ja tihtaalit	34 033 439.40
Kiinteät laitteet	16 304 897.31
Alukset ja veneet	545 350.00
Rakennukset.....	33 275 933.15
Irtaimisto	2 723 302.13
Autot, trukit ja autonosturit	771 832.21
Puhelinosuudet.....	64 600.00
Yhteensä	99 651 329.82

Palkat. Kertomusvuonna maksetut palkat, joiden yhteissumma oli 11 373 349 mk, jakaantuivat seuraavasti: vakinaiset viranhaltijat 2 661 611.65 mk, tilapäiset viranhaltijat 2 569 531.27 mk, viranhaltijain vuosilomakustannukset 55 652.84 mk, viranhaltijain sairauslomapalkat 8 198.67 mk, ylityökorvaukset 507 764.36 mk, työsuhteessa olevien kuukausipalkat vuosiloma- ja sairausajan palkkoineen sekä ylityökorvaukset 1 686 634.69 mk, työsuhteessa olevien tuntipalkat vuosiloma- ja sairausajan palkkoineen 3 883 955.52 mk.